

DOSSIER DE PRESENTACIÓ

tallers per la
llengua

Tallers per la Llengua
C. Santa Perpètua, 15, baixos 08012 Barcelona
93 415 90 02
tallers@cal.cat (provisional)
www.tallersperlallengua.cat (properament)

Tallers per la Llengua, l'entitat

La necessitat de convertir el català en la llengua de cohesió social de la nostra societat és una realitat evident que augmenta dia rere dia. Tot i que el coneixement de la llengua catalana al nostre país està assolint uns nivells ja molt propers als desitjables per a la normalitat; sabem que, a la pràctica, la freqüència d'ús d'aquesta llengua es troba en uns nivells molt allunyats dels desitjables en la normalitat: l'ús social del català retrocedeix o bé, en el millor dels casos, està estancat.

L'interès de distintes iniciatives tant individuals com col·lectives en crear recursos per ajudar a desestancar aquest ús del català, ens ha portat a constituir **Tallers per la llengua**; una entitat que, mitjançant tallers de caire pedagògic, es proposa a donar un impuls decidit a la llengua catalana.

Tallers per la Llengua es dedica a la realització de tallers adreçats a fomentar la sensibilitat envers la diversitat lingüística, la plena consciència de la situació actual del català, i l'adopció de conductes lingüísticament assertives que facilitin el manteniment de la vitalitat de la llengua catalana, ajudant així a assolir la seva normalització plena, i a esdevenir la llengua comuna de totes les persones que viuen en territori lingüístic català.

Per tal de facilitar l'assoliment d'aquests objectius, la nostra associació treballa en col·laboració amb d'altres entitats cíviques o consorcis que també aposten per la normalització lingüística, així com distints departaments de la Generalitat de Catalunya.

El nostre projecte ja fa més d'un any que existeix, però és durant els darrers mesos que ha pres més embranzida. De fet, ja han passat pels nostres tallers importants sindicats, tota mena d'esplais i associacions, escoles, instituts, empreses i tota mena d'institucions. Tot i la encara jove trajectòria de la nostra entitat, ja s'han realitzat **quasi 50 tallers**, adreçats a col·lectius ben diferenciats però amb l'objectiu comú de potenciar l'ús del català.

Els tallers

En aquests moments **Tallers per la Llengua** realitza 3 tallers diferenciats; la nostra intenció és però, crear més tallers per tal de poder oferir-los més específicament. Els tallers realitzats fins ara són els següents:

El Taller d'educació per la llengua

El Taller de sensibilització per als usos interpersonals en llengua catalana

El TELP (Taller d'espai lingüístic personal)

A continuació, us expliquem les característiques de cada taller.

El Taller d'educació per la llengua catalana

El **retrocés en l'ús** del català del que parlàvem, s'ha detectat especialment entre els joves de les **àrees metropolitanas**. L'exemple dels adults és, sens dubte, el més eficaç per a transmetre als joves uns valors favorables a la llengua i uns hàbits de conducta també favorables al seu ús (per exemple el manteniment del català davant d'interlocutors castellanoparlants que entenen el català). Tanmateix és molt necessària una transmissió explícita d'aquests nous hàbits i valors favorables a l'ús social de la llengua catalana entre els joves.

Cal una educació en valors i hàbits de conducta favorables a l'ús social de la llengua catalana, una educació que sigui complementària a l'ensenyament ja establert de matèries lingüístiques com l'ortografia, la gramàtica..., o la pròpia història de la llengua; de la mateixa manera que l'ensenyament de les ciències naturals (transmissió de coneixements tècnics) es complementa des de fa uns anys amb l'educació ambiental (transmissió de valors subjectius basats en dades objectives).

Cal tenir present que l'educació ambiental, consolidada en tots els camps de l'educació del nostre país, no va aparèixer a les escoles i esplais fins a finals dels anys 80. Creiem doncs que l'ús de la llengua catalana ha d'incorporar-se al *corpus* de valors que actualment es transmeten en

l'educació secundària (interculturalitat, medi ambient, solidaritat, igualtat entre gèneres, civisme...).

El valor de la diversitat biològica al planeta ja comença a ser àmpliament assumit. Encara cal, però, transmetre el valor de la diversitat lingüística. Així, un dels valors centrals en el Taller d'Educació per a la Llengua és que cada llengua és un univers insubstituïble, un tresor de màxim valor humanístic. Per això és urgent divulgar que **de les més de 6.000 llengües del planeta, el 90% poden desaparèixer al s. XXI essent substituïdes per les denominades llengües dominants**. Cal prendre consciència que una llengua mor quan ja no queda ningú que la parli habitualment, encara que alguns la sàpiguen o resti guardada en llibres i cançons.

Amb aquesta activitat volem despertar **sensibilitat envers el patrimoni lingüístic de la humanitat** i per tant també envers la llengua catalana. També **posem de relleu la importància de l'ús social del català més enllà del coneixement**, tant a nivell col·lectiu (que el català soni al carrer) com a nivell individual. Tot plegat amb l'objectiu de promoure (en sinèrgia amb tantes altres iniciatives cíviqes i institucionals) l'ús del català entre els joves i adolescents.

El Taller d'Educació per la Llengua **és igualment vàlid i necessari en centres de majoria catalanoparlant com castellanoparlant**. Uns nous valors i hàbits lingüístics resulten sovint igual de necessaris indiferentment de l'entorn lingüístic del centre. En el cas de que l'entorn sigui castellanoparlant, el taller ajudarà a adoptar el català com a llengua vehicular de relació social, i en els entorns ja majoritàriament catalanoparlants, servirà per donar un cop de ma a les conductes lingüístiques fidels a la llengua catalana. Si bé el taller ha estat elaborat de cara als més joves, els seus continguts són igualment útils i interessants per als adults.

Ho fem començant per la relació conceptual entre el valor de la diversitat biològica al planeta i el valor de la diversitat lingüística, passant per una presentació dels conceptes tècnics de diversitat, riquesa i els **conceptes sociolingüístics** d'ús social, de bilingüisme, llengües vives i llengües mortes..., el taller ens encamina cap a una actitud favorable a cada llengua com a valuosa en ella mateixa, i per tant també uns valors favorables a la llengua catalana i la seva pervivència. La presentació de les qüestions sociolingüístiques referint-se a llengües exòtiques permet evitar els prejudicis que afloren quan es parla de les mateixes qüestions referides a la pròpia realitat lingüística.

Així doncs, en primer lloc exposem, com a base objectiva, diverses qüestions de la realitat lingüística al món, per anar-nos apropant a la nostra realitat sociolingüística tot aplicant-hi els conceptes prèviament exposats, cosa que ens condueix cap al **debat**, que és la part que més ha de servir perquè els alumnes assumeixin els valors i hàbits favorables a l'ús social del català. Molt sovint, el simple exercici de debatre una qüestió amb persones acabades de conèixer i amb una

dialèctica serena i endreçada permet aclarir fal·làcies i superar tòpics. Tot plegat, ho fem **centrant-nos en la llengua i sense entrar en missatges polítics**.

A més del constant espai per al debat, al llarg del taller es realitzen diversos **exercicis** participatius. Els alumnes tenen un dossier didàctic i els dinamitzadors utilitzen suport visual i informàtic que els permet presentar el taller de forma atractiva pels joves.

El Taller d'Educació per la Llengua s'adapta a la realitat sociolingüística de cada centre, variant-ne tant els continguts com els mateixos dinamitzadors per tal que **l'alumnat s'hi pugui sentir més identificat**. No hi ha cap centre d'ensenyament igual, i en cada cas hi pot haver més sensibilitat per uns aspectes o uns altres. Per això, abans de realitzar un taller en un centre, fem una reunió prèvia amb els professors per a ajustar-nos de la forma més precisa possible a la situació i a la dinàmica del centre.

El taller de sensibilització per al foment dels usos interpersonals en llengua catalana

El Taller de sensibilització, ideat per la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, neix de la necessitat de crear un espai de reflexió entorn a la disminució de l'ús social de la llengua catalana. L'augment de població en territori català ha proporcionat una riquesa cultural i lingüística envejable. És per això que ara més que mai cal crear consciència lingüística: cal que dins d'aquest context històric multicultural i multilingüe, la llengua catalana esdevingui la llengua de trobada de tots.

El Taller de sensibilització està adreçat a totes aquelles persones que saben parlar català però que per diversos motius no ho fan. També adrecem el taller als nouvinguts que encara no coneixen la realitat lingüística del nostre territori, a catalanoparlants que sovint canvien del català al castellà, així com a totes aquelles persones que exerceixen de models lingüístics (pares, mares, monitors, professors...) i que volen aprendre recursos i arguments eficaços en pro de la llengua catalana per poder transmetre diàriament.

Comencem explicant el marc legal que ens empara (Constitució espanyola del 1978 i Estatut de Catalunya del 1979), per a continuar amb una sèrie de dades sociolingüístiques impactants sobre els usos socials de la llengua catalana (Cens 2001 i EULC 2003). Comparem i analitzem els termes llengua oficial, llengua pròpia, llengua comuna i llengua adoptada; per tot seguit fer un plantejament sobre l'ús de les llengües. Utilitzem arguments eficaços per a fer palesa la necessitat de convertir la llengua catalana en llengua comuna de relació de la nostra societat. El taller està pensat per a encaminar als "indiferents" cap a una actitud favorable envers el català.

Així doncs, en primer moment fem una part teòrica i objectiva, per a després conduir la sessió cap a un debat que servirà perquè els assistents aclareixin dubtes, i acabin d'assumir els valors i hàbits favorables a l'ús social del català.

El taller d'espai lingüístic personal (TELP)

Entre els catalanoparlants existeix el vell hàbit de passar-se a parlar en espanyol davant d'un interlocutor no-catalanoparlant (o en francès en el cas de la Catalunya Nord). Aquest costum (tècnicament conegut com a submissió lingüística), es manifesta amb independència del nivell de consciència lingüística, i és un llast clau per a assolir la normalitat de l'ús social del català al nostre país.

Quan els catalanoparlants vivim situacions d'interacció entre català i espanyol, molt sovint experimentem un cert malestar (tant si ens hem mantingut en català com si ens hem passat a l'espanyol). L'arrel de tot plegat cal buscar-la en qüestions històriques, polítiques, socials, personals... Però per a resoldre-ho a nivell individual cal treballar, també, des de la base de la Psicologia. És per això que la Tallers per la Llengua posa a l'abast el TELP, un taller on aprendre a canviar aquests hàbits lingüístics.

El TELP és un curs de formació en què, a través d'eines procedents de la Psicologia, adquirirem una sèrie de recursos que ens ajudaran a afrontar les situacions de conflicte lingüístic. El TELP està adreçat a totes aquelles persones que vulguin aprendre a afrontar eficaçment situacions lingüístiques que ara com ara resulten incòmodes. Posteriorment, elles mateixes podran actuar com a model de conducta per a altres persones sobre les quals tenen influència. Això inclou líders polítics i socials, mestres, monitors, caps d'empreses, pares i mares...

El TELP no és una iniciativa directament orientada a incrementar el grau de consciència lingüística. Ans està pensat per a persones que, bo i tenint consciència lingüística, pateixen els inconvenients de parlar una llengua minorada, cosa que perjudica sensiblement el seu benestar social i individual. Aquest taller es fa mitjançant tècniques i mètodes procedents de la teràpia de conducta, de la psicologia de l'esport, del teatre i de l'entrenament en assertivitat, amb els que aprendrem recursos per a sentir-nos còmodes parlant català sempre i arreu, amb el conseqüent augment de benestar individual i de la presència social de la llengua. Com més còmodes ens sentim parlant català, més gent ens voldrà imitar.

Pel que fa a la metodologia que utilitzem, el TELP té una part teòrica i una part pràctica. A la **part teòrica**, es pretén aportar els coneixements mínims imprescindibles per a entendre com es produeix, a nivell individual, el procés de selecció d'una llengua, en una situació concreta. Aquests coneixements faciliten la comprensió de la conducta de submissió. Aquesta problemàtica s'aborda analitzant l'entorn legal, social i polític, però sobretot analitzant a través de l'òptica de la Psicologia les respostes individuals als conflictes lingüístics. S'imparteix una o varies conferències (segons el tipu de TELP) mitjançant una presentació amb diapositives de Power Point.

A la **part pràctica**, estretament connectada amb la precedent, es pretén mostrar que les situacions de conflicte lingüístic poden abordar-se de maneres diferents en funció de relació entre els interlocutors, les conseqüències previsibles de la interacció, o el grau d'implicació emocional que ens provoca. És la part pràctica del TELP en la què mitjançant tècniques de la psicologia de l'esport, del teatre i de l'entrenament en l'assertivitat es realitzen exercicis i jocs diversos que ens ajuden a

reproduir situacions reals, analitzar la nostra actitud davant d'aquestes i modificar (si cal) la conducta.

Hi ha tres tipus de TELPs: el TELP simplificat, el TELP complert i el TELP ampliat. Aquestes són les 3 propostes estàndards, però tots els cursos són estructurats i adaptats en funció de les necessitats de cada grup.